

כללית במהפכה לקידום מודעות בדיקות סקר - פרופ' ברוך ברנר, מנהל מרכז דוידוף בב"ח בילינסון, הנמנה עם 15 בית החולים של קבוצת הכללית, בשיחה מיוחדת:

"המהפכה הגדולה שהתחוללה במסגרת המלחמה בסרטן נרשמה דווקא במניעה וגילוי מוקדם של המחלה"

לדבריו: "מבדיקה לא מסוכנת שמתבצעת בבני 50 ומעלה אחת לחמש-עשר שנים אפשר למנוע את רוב מקרי סרטן המעי הגס ולהציל אנשים רבים מדי שנה" ■ גם לגבי בדיקות הממוגרפיה, הוכח מעל לכל ספק שהן מצילות חיים רבים מדי שנה ■ "את רוב רובם של מקרי המוות מהמחלה ניתן היה למנוע באמצעות גילוי מוקדם"

עמדה // יעקב א. לוסיגמן

חובתו של כל יהודי

הציון האלוני לשמירת הגוף והנפש מפני התחלואים השונים העלולים לבוא על האדם, אינו נפל מהציון שמ" צוה אותו התורה לשמור שבת או להימנע מחמץ בפסח. אדרבה, הלכה היא בידוע שפיקוח נפש דוחה את כל המצוות שבתורה.

משום מה התקבעה בקרב רבים התפיסה כי ביצוע בדיקות רפואיות הינו צעד שאינו הולם את מי שמשליך על ה' את יתבו, ומשתדל שלא לשים את מכתחו בבשר ודם. אלא שעמדה זו טענת יסודה, וכפי שכתב מן הגאון הגדול רבי משה שטרנבוך שליט"א, ראב"ד הנהדה החרדית במכתב המתייחס לנושא של בדיקות לגילוי מוקדם של המחלה הנה ראה: "נראה שמצוי היום משמטכנים, אין לסמוך על שומר פתאים ה', וראוי לדקדק ולהקדים בדיקה כשיש עוד תקנה". כבר לפני כ-17 שנים חתמו כל גדולי הפוסקים על פסק הלכה מחייב הקובע כי על כל אשה לערוך בדיקת ממוגרפיה תקופתית כדי לגלות מבעוד מועד התפתחות של המחלה הקשה חלילה. בשנים האחרונות שבו גדולי ישראל והציגו 'קול קורא' נוסף, המחזק את הקריאה הראשונה וקובע כי יש להישמע בנושא זה להוראות הרופאים ולכללים שנקבעו על ידי מומחי רפואה, ככלים המפחיתים משמעותית את הסיכון לחלות במחלה הקשה. בין היתר חתמו על הקול קורא מרוגן ורבנן עמדי הוראה מן הגר"ש אלישיב זצוק"ל, ומן בעל שבת הלוי הגר"ש ואורן זצוק"ל. לצדם חתמו גם בילחט"א מרן ראש הישיבה הגראי"ל שטיינמן שליט"א, ומרן האגון הגדול רבי ניסים קרליץ שליט"א.

וכמו לגבי בדיקת ממוגרפיה בקרב נשים, כך לגבי בדיקות לגילוי מוקדם של המחלה במעי הגס בקרב גברים ונשים כאחד. גם על כך סמכו גדולי הפוסקים את ידיהם, וקבעו פה אחד כי יש להישמע לעצת הרופאים ולמלא אחר התנחיות המקובלות בעולם הרפואה, לצורך מניעה וגילוי מוקדם של המחלה הקשה.

מחקרים רפואיים שונים יולו כי רוב מוחלט מבין מקרי התחלואה בסרטן, רוב גדול עדיין יורט מבין מקרי המוות, ניי תניי היו למניעה באמצעות בדיקות מוקדמות וגילוי מבעוד מועד של המחלה בשלבי ההתפתחות הראשונים שלה. שני סוגי המחלה האמורים נחשבים לשתי המחלות הקטלניות ביותר בישראל, מה שרק מדגיש את הצורך הדחוף בהגברת המודעות לגילוי המוקדם. ומכאן תצא הקריאה לכל אחד להפוך לשותף פעיל במאבק נגד המחלה הנוראה, על ידי עידוד הקרובים המכירים לביצוע בדיקות הסקר בהתאם להמלצות הרופאים, כי בפשטנו בדבר. "יכול המקיים נפש אחת מישראל, מעלה עליו הכתוב כאילו קיים עולם מלא" (סנהדרין פרק ד' משנה ה').

לובי אשפוז יום בדידוף, בתמונה הקטנה: פרופ' ברוך ברנר מנהל מרכז דוידוף בשיחה עם הרב אברהם קונסקי מנהל השיכון למגור החודי בכללית והרב שלמה קופלוביץ מנהל קשרי הקהילה בבילנסון מקבוצת הכללית

כך תצילו את חייכם

- הדרך להפחית משמעותית את הסיכוי לחלות בסרטן המעי הגס היא באמצעות בדיקות סקר בשני סוגים עיקריים: בדיקות לאיתור דם סמוי, ובדיקות קולונוסקופיה.
- את הבדיקות יש לבצע מגיל 50 ומעלה. במקרה המעי הגס יש להקדים את ביצוע הבדיקות החל מגיל 40.
- אם נבחרתם בדרך של בדיקת דם סמוי, יש להיפקיד על ביצוע בדיקה אחת לשנתיים. הבדיקה מבוצעת הינם ואינה כרוכה בעלות כלשהי מצידכם.
- בדיקת קולונוסקופיה מומלצת על ידי הקופה רך למי שקיבל תוצאות חיוביות של דם סמוי, ומסתיימת במוות ל"ע. לעומת זאת בדיקות ממוגרפיה תקופתיות מעלות את הסיכוי להחלים במחלה ב-30 אחוזים, ובכך לחסוך מאות מקרי מוות מהמחלה

מאת **יעקב א. לוסיגמן**

היענות גבוהה יותר לקריאת הרופאים ומשרד הבריאות, לביצוע בדיקות סקר לגילוי מוקדם של המחלה הממאירה, תציל את חייכם של אנשים רבים מדי שנה. כך אומר מנהל מרכז 'דוידוף', פרופ' ברוך ברנר, בשיחה עם 'המבשר'. "בדיקות הסקר התקופתיות, הוכחו ככלי יעיל במיוחד למניעת התחלואה והעלאת סיכויי ההחלמה בעשרות אחוזים במקרים רבים במחלה כבר המפורגה". כך למשל בסרטן המעי הגס הנחשב למחלה קטלנית וקשה במיוחד, ומוגדרת כגורם מספר שנים של מקרי מוות כתוצאה מסרטן. מדי שנה מאובחנים בישראל כ-3,200 חולים חדשים במחלה זו, ובכל שנה מתים ממנה כ-1,300 בני אדם. זאת, לאחר שהמחלה התגלתה בשלב מאוחר יחסית, כשלרפואה כבר לא היתה יכולת להציע תרופה או טיפול שימנע את המשך התפשטות המחלה.

לעומת זאת, גילוי מוקדם בשלב בו הגידול עדיין לא הפך ממאיר, מאפשר כריחה של הפולים בחליץ פשוט וקל, ללא צורך בתקופת החלמה וללא צורך בטיפול כימי או הקרנות מכל סוג שהוא. גם במקרים בהם המחלה כבר התפרצה אך עדיין נמצאת בשלבים מוקדמים שלה, ניתן להיציג את חיי החולה בלילות רבה, באמצעות סדרת טיפולים קצרה וממוקדת שמשיגים תוצאות של בין 90 ל-95 אחוזי הצלחה.

"אנחנו רואים מדי שנה אנשים נוספים שנכנסים למעגל הסבל, רק כי לא השכילו לערוך מבעוד מועד בדיקה לגילוי מוקדם של סרטן המעי הגס", אומר פרופ' ברנר.

הנתונים לגבי סרטן נשים, חמורים עוד יותר: הספרות הרפואית קובעת כי ממבחן הסטטיסטיקה עולה שאחת מכל שמונה נשים בישראל לוקה במחלה הקשה הזאת, ובין עשרה ל-15 אחוזים ממקרי התחלואה

הסקר, ורבות אחרות מבצעות את הבדיקות בפערי זמן ניכרים מבדיקה לבדיקה.

"המהפכה הגדולה ביותר שהתחוללה בשנים האחרונות במאבק נגד המחלה הקשה הזאת, היא אירעה בשל פיתוח תרופות חדשות או אמצעים טכנולוגיים פורצי דרך, אלא התחוללה דווקא בשופי המניעה והגילוי המוקדם" הוא מודגיש.

פרופ' ברנר, העומד בראש המרכז הגדול בישראל לחקר ורפואת הסרטן, מדגיש כי במאבק נגד המחלה קיימים שלושה קווי הנגה מרכזיים: הקו הראשון הוא מניעה באמצעות אורח חיים בריא, שלב נוסף ובעל חשיבות קריטית הוא גילוי מוקדם באמצעות בדיקות סקר, והשלב השלישי והחשוב לא פחות הוא הגובה

הקשה מדי שנה בעו"ה. עם זאת, מנתונים רשמיים שהתפרסמו על ידי משרד הבריאות, עולה כי עשרות אחוזים מקרב הנשים בישראל נמנעות מביצוע בדיקות

מסתיימת במוות ל"ע. לעומת זאת בדיקות ממוגרפיה תקופתיות מעלות את הסיכוי להחלים במחלה ב-30 אחוזים, ובכך לחסוך מאות מקרי מוות מהמחלה